

okom, visokom paleografskom naobrazbom, pomnivo je ispitivao svaki listić-fragment u glazbenom arhivu. Nakon što je sve pregledao i radio-skopskom analizom proučio, godine 1919. u Vatikanskoj tipografiji objelodanio je *Codice 59*, to jest Palestrinin autograf za koji su držali da je izgubljen ili ukraden. Ta se senzacionalna vijest brzo proširila i sva ju je svjetska štampa Evrope i Amerike zabilježila, a Casimiriju je tim još više porastao ugled u muzikološkom svijetu.

Potaknut ovim uspjehom još više je nastavio traganjem po prašnim arhivima za skladateljima, skladbama i drugim teoretsko glazbenim djelima. Prepisivao ih je, sređivao i za tisak spremio. Izdao je nekoliko zbirki renesansne polifonije u kojima je obradio i način kako se moraju interpretirati prema načelima starih, za njihovo doba suvremenih teoretičara (*Antologia Polyphonica auctorum saeculi XVI*, 1. 1924; II. 1934; *Societatis Polyphonicae Romanae Repertorium*, 6 sv., 1921.—24.); *Monumenta Polyphoniae Italicae*, 4 sv., 1929.—41. s Dagninom). U muzikološkom časopisu *Note d'Archivio* — koji je sam osnovao i izdavao — objelodanio je dragocjene bisere iz glazbene prošlosti što ih je iskopao po raznim arhivima. Mnoga do tada ustaljena mišljenja na temelju otkrivenih rukopisa uspio je ispraviti i dokazati kako se imaju pravilno shvatiti i tumačiti. Tu su objavljeni i neki podaci iz naše glazbene baštine. Nacionalni Institut za povijest glazbe povjerio mu je da u 36 svezaka pripremi izdanje Palestrininih *Opera omnia*. Za života — do 1943. godine — objelodanio je 15 svezaka, šesnaesti je bio u tisku, a 17. i 18. je pripremio za tisak. *Opera omnia* su izazvala živu kritiku koju je on — u stilu neospornog vještaka u polemici — prihvatio, te pravim i snažnim dokazima dokazao pravilnost svoje revizije, verzije i izdanja. Uvijek je tražio istinu i kad ju je pronašao znao ju je braniti.

P. De Santi ga je 1912. pozvao na »Visoku školu za crkvenu glazbu« (sada »Papinski institut za crkvenu glazbu«) u Rimu, za profesora kompozicije, polifonije i glazbene paleografije. Kod đaka je tražio ozbiljnost i kontinuitet rada. Volio je pojedinačno raditi s đacima: »učimo zajedno« (»studiamo insieme«), znao je reći. Studente je vodio logično, racionalno i uspješno. Odgojio je lijep broj crkvenih glazbenika koji djeluju po svim kontinentima.

Nezaboravna su njegova »javna predavanja« (corsi publici) iz polifonije. U velikoj auli Instituta za crkvenu glazbu svakog četvrtka tumačio je živo i zanimljivo klasičnu vokalnu polifoniju i njezinu interpretaciju studentima rimskih kolegija.

C. Cancellotti o Casimiriju svećeniku piše: »Ljubav za glazbu, svete bitke za najčišće ideale, veliki uspjesi... nikada nisu don Rafaela udaljili od ideala svećenika Božjeg i Crkve. U njemu je uvijek bio bistar »Sensus Ecclesiae«.

Andelko MILANOVIĆ

PRIRUČNIK ZA GLAZBENI ODGOJ
u redovničkim novicijatima

Cijena 130 din

Narudžba: HKD. Sv. Ćirila i Metoda
Trg kralja Tomislava 21, 41 000 Zagreb
(i u Ćirilometodskim knjižarama) ili
INSTITUT ZA CRKVENU GLAZBU
Kaptol 29, 41 000 Zagreb

Talijansko cecilijansko društvo sto godina u službi Crkve

Uz stotu obljetnicu cecilijanskog gibanja u Italiji i XXIV. kongresa Cecilijanskog društva Sante Zaccaria se sumarno osvrće u *Osservatore romano* na povijest toga gibanja u članku pod naslovom *Novo poglavlje u povijesti liturgijske glazbe*. Evo i s naše strane uz taj jubilej nekoliko podataka.

Talijansko društvo za crkvenu glazbu »Sveta Cecilija« (*L'Associazione Italiana Santa Cecilia per la musica sacra* — AISC) osnovano je prije sto godina u Milanu 4. rujna 1880. Čitamo o tome vijest u reviji onoga vremena *Musica sacra*. Društvo je formalno osnovano toga dana na blagdan sv. Grgura Velikoga, prvog reformatora crkvene glazbe, s ciljem obnove crkvene glazbe »svete glazbe« u Italiji. Poneseni entuzijazmom prvog osnivačkog kongresa slijedio je slijedeće godine 1881. drugi kongres također u Milanu. Sam entuzijizam nije dovoljan ako uz ostalo nedostaje solidan organizacioni temelj, zato je 1885. predstojnik društva don Guerrino Amelli, na vigiliju svoga odlaska u Montecassino gdje je postao benediktinac uzevši ime don Ambrogio, podnio ostavku a društvo je službeno raspušteno.

Cecilijanski pokret (movimento ceciliano) ustvari je nastavio djelovati pod nazivom Stalni komitet za crkvenu glazbu (*Comitato permanente per la musica sacra*) kojemu je predsjedao Mo. Giuseppe Gallignani. Bili su organizirani sastanci; tako u Soave 1889. što se može uzeti kao treći kongres. Četvrti je održan u Milanu 1891. a peti u Parmi 1894. Nažalost, slijedeće godine raspušten je i taj *Comitato permanente*. Iako bez organiziranih struktura ipak se je nastavilo reno raditi na polju glazbeno-liturgijskom tako da se je 1897. mogao održati u Milanu šesti kongres za vrijeme kojega je don Lorenzo Perosi, mladi direktor Cappella Marciana (katedralni zbor sv. Marka) u Veneciji, izveo svoju Trilogia sacra: *La Passione di Cristo secondo S. Marco* (Muka Kristova po sv. Marku).

1903. izabran je za papu sv. Pijo X. Još kao nadbiskup i mletački patrijarha »podgrijavao« je cecilijanski pokret a kao papa on ga je, mogli bismo reći promulgirao svojim poznatim Motu proprijem *Tra le sollecitudini* (Među brigama). Nakon 20 godina cecilijansko društvo se je, dakle, ponovno službeno rekonstituiralo 1905. za sedmog kongresa u Torinu, kad je don Ambrogio Amelli jednoglasno izabran za predsjednika. Slijede etape nacionalnih kongresa: osmi u Milanu 1906., deveti u Pisi gdje je za predsjednika izabran isusovac p. Angelo De Santi, deseti u Rimu 1912. i jedanaesti u Torinu 1913.

Nakon pauze za prvog svjetskog rata AISC (*Associazione...*) je nastavila aktivnošću s dvanaestim kongresom 1920. u Torinu, trinaesti u Vicenzi 1923. — tu je izabran novi predsjednik biskup Ferinando Rodolfi i tajnik Mons. Ernesto Dalla Libera, četrnaesti u Rimu 1928. s predsjednikom Mons. Carlo Respighi i petnaesti u Firenzi 1934.

Nakon žalosne pauze za drugog svjetskog rata nastavilo se je s organiziranim radom tako da je 1954. održan u Rimu šesnaesti kongres na kojemu je za predsjednika izabran biskup Ilario Alcini, te sedamnaesti u Pisi 1959.

Neposredno prije i za trajanja Koncila AISC je prošla kroz period teške nutarnje krize koju su pro-

uzrokovali različiti faktori. Nove poticaje i povjerenje poklonio joj je Pavao VI. kada ju je gotovo ponovno ustanovio i stavio pod nadležnost CEI. (*Conferenza Episcopale Italiana*), koja je imenovala predsjednikom biskupa Mons. Antonio Mistrorigo, podpredsjednikom Mons. Virgilio Noè, tajnikom Mons. Mario Vieri. Nakon osamnaestog kongresa koji se je održao u Rimu 1968. slijedio je devetnaesti također u Rimu 1972. uz prigodu stote obljetnice rođenja Lorenza Perosi. Dva-deseti je održan u Genovi 1973., dvadesetprvi u Vin-cenzi 1974. i dvadesetdrugi u Napulju 1976. I tako se je stiglo do veličanstvenog sastanka u rujnu 1977. kad je u Rim stiglo više od 10.000 pjevača uz osamdeseti rođendan Pavla VI. Od onda su počele pripreme i programiranje kongresa jubilarne stote obljetnice osnutka AISC.

Prošlo je, dakle, čitavo stoljeće od one 1880. stoljeće ukrašeno figurama velikih glazbenika. Sjetimo se svećenika: Lorenzo Perosi, Licinio Refice, Rafaelo Casimiri, Lavinio Virgili, Cesare Franco, D'Alessi, Eccher, Alessandro De Bonis i Domenico Stella. Od laika spomenimo barem ove: Luigi Bottazzo, Agostino Donini, Franco Vittadini i Frederico Caudana. Tu su orguljaši: Filippo Capocci, Marco Enrico Bossi, Ulisse Matthey i Oresto Ravanello te organolozi: Renato Luneli i Corrado Moretti.

Sada AISC ima svoje centralne ustanove u Rimu u palači sv. Apolinara. Predsjedništvo se sastoji od predsjednika (Msgr. Antonio Mistrorigo), dva podpredsjednika (Mario Vieri i Luciano Migliavacca) i tajnika (Emidio Papinutti); od tajništava: za skladatelje, scholae cantorum, orguljaše, dijecezanske glazbene institute, redovničke muške i ženske institute, za sjemeništa i socijalne komunikacije, od direktora *Bollettino Ceciliano* i administratora. Veza između centralne uprave te dijecezanskih i drugih ustanova odvija se preko delegata.

AISC. od ponovnog rada 1968. do danas, nastoji djelovati u punoj suglasnosti sa svojim mottom: *Ljubav i vjernost Crkvi*. To je pozicija centraliteta i ekvilibrija između dvije krajnosti, na liniji zdrave tradicije i razborite otvorenosti novome. S ovim nedavno održanim kongresom (o kojemu na drugom mjestu) vjerujemo da se otvara novo poglavlje u povijesti talijanske liturgijske glazbe koje će nadodati onim predhodnima jednu zrelost bez podjela. Nema zaprekâ novim stilovima i formama, i moglo bi se reći da je u toku jedna zdrava evolucija. Ostaje kao polazna točka i baza od koje se ne odustaje: glazba u službi

liturgije, u službi kulta, glazba koja treba biti »musica sacra« (sveta glazba) tj. izraz umjetnosti (glazba) i vjere (liturgija). Zato je i bio izabran kao motto prošlog kongresa u Rimu: *Musica e vita s podnaslovom Sto godina u službi Crkve*.

Petar Zdravko BLAJIĆ

35. obljetnica Društva skladatelja Hrvatske

Društvo skladatelja Hrvatske slavi ove godine 35. obljetnicu postojanja. Osnovano je kao Udruženje kompozitora Hrvatske na osnivačkoj skupštini 19. srpnja 1945. Kao temeljni ciljevi postavljani su »učesće muzičkih stvaralaca u kulturno-umjetničkom životu naroda« i »zaštićivanje umjetničkih, stručnih, moralnih i materijalnih interesa svojih članova«. S vremenom se rad Udruženja pokazao kao značajan činilac u kulturnom životu naše sredine. Na čelu društva kao njegovi predsjednici izredali su se ugledni skladatelji Ivo Tijardović, Slavko Zlatić, Milo Cipra, Josip Andreis (muzikolog), Ivan Brkanović, Jakov Gotovac, Natko Devčić, Ferdo Pomykalo, dr. Krešimir Kovačević (muzikolog), Branimir Sakač i Stanko Horvat. 1963. došlo je do značajne promjene u strukturi Udruženja: od tada, naime i skladatelji lake glazbe ulaze u sastav Udruženja, a isto se desilo i sa savezima republičkih udruženja. Od 1979. na snazi je novi statut Društva prema kojem struktura upravnih organa odgovara onoj ostalih društvenih i političkih organizacija: predsjedavajući ima jednogodišnji mandat. Na toj su se dužnosti do danas izredali Zvonko Špišić i Igor Kuljerić. Društvo obuhvaća sekcije skladatelja ozbiljne glazbe, zabavne glazbe te muzikologa i glazbenih pisaca.

Među najvažnijim djelatnostima Društva treba istaknuti: izdavačku djelatnost (»Ars croatica« i »Zabavne melodije«) te organizaciju festivala »Zagreb«, »Muzičkog biennala« i »Dana hrvatske glazbe« koji se ovih dana održavaju 11. put.

Društvu skladatelja Hrvatske želimo ovom prilikom puno uspjeha u budućem radu.

V. R.

AHLBORN visokokvalitetne elektronske dvo- i tromanualne orgulje s potpunim pedalom i klasičnom dispozicijom. Za prostorno-akustička rješenja obratiti se na HEFERER, Zagreb, Kačićeva 5.